

CİHAN BAYDUR

Pelikülden Dijitale Yolculuğum...

Bir Dönüşüm Öyküsü

Remzi
Kitabevi

CİHAN BAYDUR

Pelikülden Dijitale Yolculuğum...

Bir Dönüşüm Öyküsü

Yayına Hazırlayan:

Nil Baransel

Remzi Kitabevi

PELİKÜLDEN DİJİTALE YOLCULUĞUM / Cihan Baydur

© Remzi Kitabevi, 2021

Her hakkı saklıdır.

Bu yapıtın aynen ya da özet olarak
hiçbir bölümü, telif hakkı sahibinin
yazılı izni alınmadan kullanılamaz.

Yayına Hazırlayan: Nil Baransel

Düzeltili: Korkut Tankuter

Kapak görseli: (Portre) Lamia Karaali

(arka plan) gnepphoto / Shutterstock

Kapak tasarımı: Ömer Erduran

ISBN 978-975-14-2006-0

BİRİNCİ BASIM: Nisan 2021

Kitabın basımı 2000 adet yapılmıştır.

Remzi Kitabevi A.Ş., Akmerkez E3-14, 34337 Etiler-İstanbul

Sertifika no: 10705

Tel (212) 282 2080 Faks (212) 282 2090

www.remzi.com.tr post@remzi.com.tr

Baskı ve cilt: Seçil Ofset, 100. Yıl Mah., Matbaacılar Sitesi

4. Cad. No: 77 Bağcılar-İstanbul

Sertifika no: 44903 / Tel (212) 629 0615

İçindekiler

Sunuş	9
Teşekkür.....	11

Çocukluk ve İlk Gençlik Yıllarım Muğla'dan İstanbul'a...

İş Hayatım Başlıyor Zorlu Yıllardan Bugüne...

Ankara Reklam.....	33
Yeni Bir Ufuk... a.d.s Haberler Ajansı... ..	36
a.b.s Dönemi Başlıyor.....	41
1975... İlk Uzun Metraj Deneyimim Başlıyor... ..	45
Animasyon Eğitim Filmleri... ..	47
İş İlişkileriyle Gelişen Dostluklar... ..	49
Tahsilat Ayıp.....	55
“Yaratıcı İşin Pazarlığı Olmaz”... ..	57
Koç Holding'e Hizmet Veriyoruz... ..	58
Yaratıcılıkta Bir Üstat... ..	65
a.b.s'de Son Yıllar.....	68
Nasıl Yapalım, Nereden Başlayalım... ..	75

SİNEFEKT Otuz Beş Yıllık Serüvenim...

SİNEFEKT Yolculuğumuz Başlıyor... ..	81
SİNEFEKT Anayasası.....	84
İlk Yılların Teknik Sancıları... ..	85

Tara Ltd.'i Kuruyoruz...	87
Özal İktidarı Sonrası...	90
İlk Özel Televizyon Kanalları Hayata Geçiyor...	93
Sine-Optik ve Sinemaj Ortaklıklarımız...	95
Reklamcı Değil, Filmciyim...	98
Dijital Intermediate (DI)...	114
İçimdeki Ukde: Animasyon Film...	117

Pack-Shot

Doğru Zaman... Doğru Karar...

Böylesine Fenomen Bir Şirket Niçin Satıldı...	127
Gelecekteki Hedefim, Film Restorasyonu...	132

Bitirirken...

Cihan Baydur'dan Bu Cihana Bir Hoş Seda...	137
Sevenlerinden...	139
Basında SINEFEKT	142
Dizin	149

*Kitabın hayata geçme aşamasındaki yol
gösterici destekleri için; dostlarımız
Ali Taran'a ve Özalp Birol'a
içten teşekkürlerimizle...*

BAYDUR AİLESİ

Sunuş

İster reklam, ister belgesel, ister dizi ya da sinema filmi olsun, bir film üretiminin üç ana süreci vardır: Birinci aşama “pre prodüksiyon” (çekim öncesi çalışmalar), ikinci aşama prodüksiyon (film çekim süreci), üçüncü aşama ise post prodüksiyon (çekim sonrası çalışmalar)...

Ve elbette finalde izleyici ya da hedef kitleyle buluşma aşaması...

Bu üretim süreci, film –pelikül ya da dijital– hangi teknoloji ile çekilirse çekilsin, değişmez. Post prodüksiyon aşamasına kadar filmle ilgili ciddi yatırım yapıldığı ve emek harcandığı için bu aşamanın, filmin üretiminde dramatik önemi vardır ve risk edilemez.

Dostum Ersin Salman, “*Post prodüksiyon, yarışın final bölümüdür; yarışta ipe göğsünü değıdirdiğın andır. İyi koşulmamışsa, post prodüksiyon kurtaramaz o işi. Bu nedenle, birbirini doğuran, birbirini ilgilendiren tüm aşamalar bir bütündür. Bu üretim süreçlerinin son halkası ise ekrandır,*” der.

Bundan birkaç yıl önce, laboratuvar şefimiz Yusuf Özbek ve ben, bazı üniversiteler ile TRT’den ve özel kanallardan gelen davetler üzerine seminerlere katılıyorduk. Ayrıca SİNEFEKT’te de –bunlardan bağımsız olarak– uygulamalı oturumlar düzenliyorduk. Zamanla, üniversite öğretim üyelerinden ve özellikle öğrencilerden gelen talep üzerine; teknik yönünü Yusuf Özbek’in, sürecin işleyişini ise benim ele aldığım bir kitap yazmaya karar verdik. Ancak yaşanan sağlık sorunları nedeniyle, ne yazık ki kitabı tamamlayamadık.

Daha sonra, laboratuvar kimya sorumlumuz Sema Fener’in, emekli olduktan sonra yazdığı *Sinema Televizyon Terimleri Sözlüğü*’nü hazırlayıp yılbaşı armağanı olarak sektöre dağıttık. Çok ilgi gördü.

Bunun üzerine reklam ve film sektöründen, neredeyse elli yıla uzanan mesleki anılarımı yazmam konusunda –yüreklenirici sözlerle birlikte– öneriler almaya başladım. Özellikle genç kuşaktan gelen yoğun

isteği dikkate aldığımda, bu konuda bir boşluk olduğunu anladım ve mesleki anılarımı bir kitapta toplamaya karar verdim.

Okuyucuya bir nebze kendimi tanıtabilmek amacıyla; dünyaya gözümü açtığım Muğla'daki çocukluk-ilk gençlik yıllarıma ve üniversite eğitimi için İstanbul'a geldiğim döneme dair kişisel anılarıma da kısaca yer vermek istedim.

Kitabın, mesleğe gönül ve emek verenlerin, özellikle film sektöründeki genç kuşağın beklentilerini karşılayacağı umuduyla...

Cihan Baydur

Teşekkür

Anılarımı yazmaya karar verip ilk iş olarak yıllardır sakladığım ajandalarımı incelemeye başladığımda biraz paniğe kapıldım. Basit bir e-posta göndermek için bile üç saat düşünen, bütün asistanlarını bu yüzden bezdirmiş bir yazma özürlü olarak bu işi tek başıma yapamayacağımı anlayınca, Manajans yıllarından beri dostluğumuz olan Nil Baransel'den yardım rica ettim.

Eli Acıman'ın kitabını yazdıktan sonra karşılaştığımızda, günün birinde bir kitap yazmaya niyetlenirsem destek verip vermeyeceğini sormuştum, “*Neden olmasın, çok mutlu olurum...*” demişti.

Yıllar sonra yola çıktık...

Hayatımı baştan sona gözden geçirmek hiç kolay olmadı elbette. Kimi zaman heyecan verici; üzen, gülümseten, kimi zaman da düşündürücü pek çok anının ortaya döküldüğü, yoğun bir çalışma süreci yaşadık.

Bir anlamda kendi hayatımın parçalarını birleştirirken, montaj masasında (prevost), iş kopyasından bir filmin kurgusunu yapıyormuşum gibi hissettim.

Kitabın gün ışığına çıkması sürecindeki yardım ve desteği için Nil Baransel'e çok teşekkür ediyorum.

Cihan Baydur

*Film sektörüne girmemi, sosyal ve ticari çevre edinmemi
sağlayan kayınpederim, rahmetli Galib San'a,*

Filmciliği öğreten, rahmetli İlhan Arakon'a,

*Prodüksiyon ve post prodüksiyon sektörüne girmemde
önemli rolü olan Üstün Barışta'ya,*

Yol arkadaşım ve ortağım, rahmetli Ali Tara'ya,

*Vizyonumu genişleten, pek çok konuda örnek aldığım,
rahmetli Eli Acıman'a,*

*Her zaman, her koşulda yanımda olan kadim dostum
Umur Bugay'a,*

*SİNEFEKT'i birlikte kurduğumuz ve devamında daima
destek olan değerli dostum Jeffi Medina'ya,*

*Evleri gibi benimsedikleri SİNEFEKT'te 7/24 çalışan ve
adeta omuzlarında taşıyan dostlarım, rahmetli Yusuf Ziya
Özbek'e,*

Mustafa Koç'a ve rahmetli Ersan Gümüş'e,

*a.b.s döneminden SİNEFEKT'e hep yanımda olan sevgili
dostum ve ustam, rahmetli Cengiz Turalı'ya,*

*a.b.s sürecinde ve sonrasında görsel efekte yoğunlaşmamı
sağlayan değerli dostum Hilmi Güver'e,*

Tüm SİNEFEKT aileme, ekip arkadaşlarıma...

*Ve elbette sevgili eşim Gülsevin'e, oğlum Mert'e, kızım
Selin'e sonsuz teşekkürlerimle...*

Çocukluk ve İlk Gençlik Yıllarım

Muğla'dan İstanbul'a...

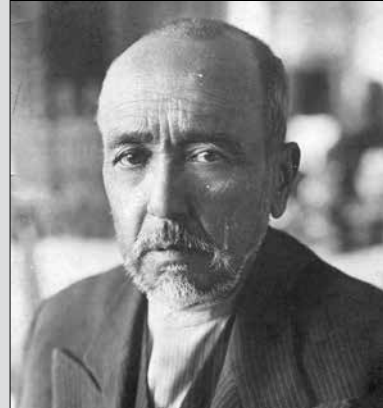
21 Haziran 1950'de Muğla'da
dünyaya geldim...

Annem Şehriyar,
babam Burhan Baydur...

Şehnaz, Şehbal, Şehriyar...

Hacı Hamdi Ağa

Annem, tipik bir Osmanlı kadını... İdareci... Babam Burhan Baydur ise tipik bir Anadolu erkeği...

Zor bir adamdı fakat annem onu gayet iyi idare ederdi. Babam, kendi dediği oluyor zannederdi ama sonunda bir şekilde annemin dediği olurdu.

Annem, "Ağa eşine eskiden 'billa' derlerdi, şimdi 'hanımefendi' deniyor. Ağalara da 'beyefendi' diyorlar," diye anlatırdı.

Babaannem Makbule Hanım ise "Hacı Hamdi kızılım, müdür karışım, köşe billasıyım," sözlerini tekerleme gibi tekrarlamış.

Baydur ailesinin hayırsever bir aile olduğunu söyleyebilirim. Annem, Çocuk Esirgeme Kurumu'na, Muğla Devlet Hastanesi'ne ciddi bağışlarda bulunmuştur. Ayrıca böbrek, diyaliz bölümünün kurulmasına ve makineler alınmasına katkısı olmuştur.

Annemin ablası Şehbal Teyzemin çocuğu yoktu. Eşi, Hilmi Baydur –o da bir Baydur– CHP Muğla milletvekiliydi. Teyzem de gerçek bir hayırseverdi; Hilmi Baydur Kütüphanesi'ni yaptırmış, ilkokul, sağlık ocağı, kız öğrenci yurdu, üniversite kız öğrenci yurdu, Muğla Devlet Hastanesi, Ege Üniversitesi Hastanesi gibi kuruluşlara bağışta bulunmuştu.

Babamın ağabeyi Sabahattin Amcam, İzmir Amerikan Koleji'nden sonra üniversiteyi Belçika'da okumuş. 1915-20'lerde oğlunu Avrupa'ya, okumaya gönderen dedem Hüseyin Baydur, vizyonu geniş, eğitilmiş, ilk gençlik yıllarımda örnek aldığım bir büyüğümdü.

Büyükbabam Hamdi Ağa ise I. Cihan Harbi'nde savaşıyor. Yedi yıl Mısır'da esir kalıyor. Dedem gittiğinde annem bir yaşındaymış, döndüğünde sekiz... Anneannem, "Git akrabalara haber ver, babam geldi de," diyor. Annem gidiyor, haberi, "ablamın babası gelmiş" diyerek veriyor.

Babam, 1946 yılında, önce askerde hastalanan yirmi bir yaşındaki erkek kardeşi Tahir Baydur'u, beş-altı ay sonra annesi Makbule Baydur'u ve üç ay sonra da, ölen kardeşinin adını verdiği ilk çocuğu olan ağabe-

yim Tahir'i kaybediyor. Bir yıl içinde aileden üç önemli varlığın kaybı, babamda ve tüm ailede ciddi bir iz bırakıyor.

İki yıl sonra ablam dünyaya geliyor. Ona, babaannemin adını veriyorlar: Makbule... Babam, ablamı, “*annemin adı, ağzımın tadı*” diye se verdi.

Annem, ilk evladını kaybettiği için, ablamın ve benim üzerime tit rerd. Erkek evlat olarak bana –yöreyle has düşünceyle– Baydur soyadı nı, soyumuzu yürütecek gözüyle de bakılırdı.

Çocukluk yıllarımda oyuncak bulamadığımız için kendimiz üretir dik oyuncaklarımızı. Telden araba yapardık mesela... Büyük bir kasna ğa teli sarardık, direksiyon olurdu. Direksiyonu elime aldığımda araba motor sesi ve korna efekti yapardım. Annem, babam, “*Cihan, nereye gi diyorsun oğlum*” diye sorarlar, “*İstanbul'a gidiyorum*” derdim.

Ön tekerleklerin düzgün olması için teli, ince su borularının ya da gazoz şişelerinin üzerinde bükerken ellerim kanar, yaralanırdım. Arka tekerlekleri ise makaradan yapardık. Annemin ipliklerini boşaltırdım, çok kızardı. Hayli yaramaz bir çocuktum, terlikle çok kovalamıştır an nem beni...

Muğla yaz aylarında çok sıcak olduğu için okullar tatile girince yay laya geçerdik. Yalın ayak dolaşırdım yaylada. Belki topraktan beslen dim bilmiyorum, fakat benim ayağıma göre ayakkabı bulmak çok zor du, çünkü kırk altı numaraydı. Ortaokula başladığımda özel ayakka bı yaptıırıyorduk. Tabanı kamyon lastiğinden, sandal gibi bir ayakkabı olurdu. Sonradan Sümerbank yapmaya başladı ama bir türlü istediğim gibi, zevkime uyan bir ayakkabım olmamıştı. Neyse ki zamanla genç ne sil büyüdü, uzadı, ayaklar da büyüdü, ona göre üretim yapılmaya baş landı. Artık rahatım...

Yetmişli yıllara kadar Muğla'da pek denize girme alışkanlığı yoktu. Altı-yedi yaşlarındaydım. İlk kez Marmaris'e gitmiştik. Herkes yüzü yor... Yüzme bilmeyen kadınlar, batmamak için, küçük kabaklarla de nize giriyordu. Benim ne eksğim var diye düşünmüş olmalıyım; pat di ye denize atlamıştım. Yüzme bilmiyorum, boğulmak üzereyken kurtar mışlardı.

Marmaris, ellili yıllarda, iki-üç bin nüfuslu bir belde... Bir gün Sa bahattin Amcamla gitmiştik. Balıkçılar renkli ispirto, kolonya içip ağ çekiyor... Vurgun yemiş süngerciler... Böyle dramatik bir manzara!

Fakirlik hissediliyordu. Balıkçılar, ağlarından çıkan ıstakoz, yengeç gibi kabukluları –ağı parçalıyor diye– atıyorlardı. Belçika'da eğitimdeyken o ülkenin yemek kültürünü de benimsemiş olan amcam, “*ne yapıyorsunuz*” diyerek onları almış, fırında pişirtmiş, rakı sofrası kurulmuştu. Hepimiz şaşkınlıkla izlemiştik. Görenler, “*Anaaa, adam böcece yedii!*” demişlerdi.

İlkokulu bitirdiğim zaman babam bisiklet almıştı. “Golden” marka, İngiliz malı o bisiklet, otomobil gibi gelmişti bana... Gözüm gibi bakardım. İki tane zili vardı, onları söküp iki korna takmıştım. İlk hevesimi alınca, yaylada, bisikletimi kiralamaya başladım. Yayladaki Bakkallar Kahvesi'nin bulunduğu yer, üç-dört dönümdü. Futbol, voleybol sahaları vardı. Orada, bisikletimi, üç tur, bir gazozuna arkadaşlarıma kiralıyordum. Bir gün, soğusun diye sepetle kuyuya sarkıtılan gazozu çıkarırken babama yakalanınca arkama bakmadan kaçıp ayva ağacına tırmanmıştım. Zaten ne zaman sopa yememek için kaçsam ayva ağacının tepesine çıkardım, hep dedem kurtarırdı beni.

Yaylada sosyalleşilen tek yerdi kahveler. Akşamları büryan, tandır, rakı keyfi yapılırdı.

Büyükbabamın yayladaki evi Keyfoturağı Kahvesi'ndeydi. Bir-iki ağayla birleşerek yağlı güreş tertip ederlerdi. Büyükbabamın ayrıca Süpüroğlu Kahvesi tarafında bir tarlası daha vardı; “Arapbağı”... Orada da boğa güreşi tertip edilirdi. Tipik bir ağaydı...

O dönemde henüz soyadı yasası çıkmadığı için bazı isimler, “ağa”, “efendi” gibi ek sözcüklerle tanımlanırdı. Ağalığı olanlar ağalıkla, hem ağa hem hacı olanlar da isminin yanında bu sözcüklerle anılırdı.

Bu nedenle, çocukluk yıllarımı anlatırken –yakın dostlarımla çok iyi bildiği kişiliğimle pek bağdaşmasa da– dönemi doğru yansıtmaya açısından, üç kuşak önceki aile büyüklerimden bu betimlemelerle söz etmek zorunda kaldım.

19. yüzyılın başlarında, Muğla'da, Hükümet Konağı, Adliye, Askeriye ve benzeri resmi kuruluşların konumlandığı, “Konakaltı” denilen bir yer vardı. Annemin dedesi Hacı Tahir Ağa, Muğla'da, Konakaltı'ndaki han ve dükkânların sahibiydi. Büyükbabam Hamdi Doğruel'e ait yazlık Lale Sineması da o zamanlar hanın avlusunda yer alıyordu.

Daha sonra devletin alıp restore ettiği bu alan bugün artık bir Kültür Merkezi.

Cihan Baydur'un yolu, yetmişli yıllardan itibaren Türkiye'de ticaret, reklam/iletişim ve sinema dünyasından pek çok kişiyle kesişti. Baydur, kendi alanlarında öne çıkmış Galib San, İlhan Arakon, Ömer Lütfi Akad, Zihni Küçümen, Üstün Barışta, Ali Tara, Umur Bugay, Metin Erksan, Halit Refiğ, Erdoğan Gönül, Eli Acıman, Ömer Vargı, Müjdat Gezen, Uğur Dündar gibi ünlülerle doğru iletişimler kurarak –kimi zaman da yaşanan olumsuzluklardan ders alarak– önüne çıkan fırsatları değerlendirmeyi başardı.

Bu kitap onun renkli yaşamında adım adım belirlediği kilometre taşlarını ve girişimci bir ruhla gerçekleştirdiği “dönüşüm öyküsü”nü özetliyor.

www.remzi.com.tr

ISBN 978-975-14-2006-0

9 789751 420060